

2. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития : Исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры / Й.А. Шумпетер. – М. : Прогресс, 1982. – 456 с.
3. Коробейников О.П., Трифилова А.А., Коршунов И.А. Роль инноваций в процессе формирования стратегии предприятия // Менеджмент в России и за рубежом. – 2000. – № 3. – С. 30.
4. Друкер Питер Ф. Рынок: как выйти в лидеры: Практика и принципы / Питер Ф. Друкер. – М. : Book chamber international, 1992. – 351 с.
5. Ильенкова С.Д. Инновационный менеджмент : учеб. для вузов / С.Д. Ильенкова. – М. : Банки и биржи ; ЮНИТИ, 1997. – 327 с.
6. Руководство Фраскати (Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) / Париж и Центр исследований и статистики науки (ЦИСН). – Москва, 1995. – 381 с.
7. Постанова Верховної ради України “Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України” від 13.07.99 // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №37. – с. 336.
8. Закон України “Про інноваційну діяльність” від 04.07.02 № 40-IV // Офіційний вісник України. – 2002. – №31.
9. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” від 16.01.03 № 433 // Офіційний вісник України. – 2003. – №7.
10. Глазьев С. Теория долгосрочного технико-экономического развития. – Г.: Владар, 1993. – 456 с.
11. Сайт Держкомстату України. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

LAHUTIN Hennadii Volodymyrovych,

Doctor of Sciences (Technical), Professor, Department of Management in construction,
Kyiv National University of Construction and Architecture

PRACTICAL ASPECTS OF FORMATION OF INNOVATIVE ENTERPRISES PROVAYDING REAL SECTOR IN THE THEORIES OF TECHNOLOGICAL

Abstract. The article summarizes theoretically achieve global innovation process that took place during the twentieth and early twenty-first centuries. The world experience out of the crisis through innovation. Found these kinds of innovations and grounded reasons that led to their development. Identified a number of specific problems that most inhibit innovative development of Ukraine and require immediate solution.

Keywords: *problems of innovative development, economic growth, economic reform priorities.*

*Одержано редакцією: 11.01.2015
Прийнято до публікації: 17.01.2015*

УДК 330.131.7

НАГОРНА Інна Іванівна,

кандидат економічних наук, доцент,
факультет безпеки підприємств,
ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В статті розглядаються організаційно-економічні основи формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Пропонується розглядати модель організаційно-економічного механізму як сукупність методів і засобів, здатних впливати на збалансованість інтересів різних суб'єктів, що взаємодіють і мають різні інтереси.

Ключові слова: *організаційно-економічний механізм, фінансова безпека, інтереси суб'єктів, збалансованість інтересів, економічні інтереси.*

Актуальність проблеми. Сучасна ринкова економіка України, що склалася на даному етапі, має недостатньо ефективний механізм взаємодії економічних об'єктів на різних рівнях. Фінансова стабільність підприємства передбачає надійність усіх елементів

фінансової системи, захист усіх форм власності, створення гарантій для ефективної підприємницької діяльності, здатність до розвитку і прогресу, що забезпечує захист підприємства та його фінансову безпеку.

Наявність значної кількості загроз фінансовій безпеці потребує розробки основних напрямків їх усунення, головним з яких є розробка механізму, що забезпечив би стійку фінансову безпеку підприємства. Особливість системи фінансової безпеки полягає в тому, що захист підприємства забезпечується за усіма напрямками та сферами діяльності. Система фінансової безпеки повинна гнучко реагувати на зміни зовнішнього середовища та кон'юнктури ринку, що можливо реалізувати за допомогою організаційно-економічного механізму, який повинен сприяти мінімізації упущеної вигоди шляхом реалізації за його допомогою рішень, які сприяють якнайповнішій реалізації можливостей внутрішнього середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками з'явилося багато публікацій, присвячених різним економічним механізмам. До них відносяться: механізм адаптації підприємств до ринкових умов [1], механізм функціонування ринку і чинники суспільного прогресу, механізм функціонування приватних, колективних й унітарних підприємств, новий механізм господарювання в системі вищої школи [2], механізм соціального захисту та ін.

Ю. Лисенко та П. Єгоров [3] дали таке визначення організаційно-економічному механізму: „це система формування цілей і стимулів, що дозволяють перетворити в процесі трудової діяльності рух (динаміку) матеріальних і духовних потреб членів суспільства на рух засобів виробництва і його кінцевих результатів, направлених на задоволення платоспроможного попиту споживачів”. Також вони визначили відмінні риси організаційно-економічного механізму і вимоги, що висуваються до них.

Особливої уваги потребує робота А. Бабицького, в якій розглядається вплив організаційно-економічного механізму на ринкову економіку як госпрозрахункова система, що базується на відносній прибутковості матеріальної та грошової оплати праці з метою досягнення досить високої соціально-структурної корисності виробництва загалом. Автором запропонована модель принципово нового ринкового механізму для великомасштабного виробництва, що ґрунтується на соціально-структурній корисності виробництва, на відносній прибутковості його підрозділів і збалансованості грошово-матеріальної оплати праці по регіонах і по країні в цілому. До складу системи управління виробництвом за даним проектом входять три самостійних, але взаємопов'язаних механізми: законодавчий, фінансовий та організаційно-технічний механізм дії на відтворення всіх трьох виробничих елементів (робочої сили, знарядь і предметів праці) або організаційно-економічний механізм впливу на ринкову економіку.

Разом з тим, загальновідомі підходи щодо визначення механізму не розглядають системно економічні умови, які дозволять збалансувати інтереси суб'єктів, що взаємодіють, і завдяки цьому підвищити рівень взаємної економічної безпеки.

Мета статті – визначити організаційно-економічні основи формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Модель організаційно-економічного механізму включає широкий комплекс закладених принципів його створення і враховує аспекти стихійного саморозвитку, аспекти направленої розвитку з урахуванням сформованих суспільством фінансових завдань.

На нашу думку, така модель економічного механізму переходу до ринкової економіки має право на існування, проте потребує уточнення стосовно конкретних об'єктів діяльності, на що автор цитованої роботи не звернув достатньої уваги.

Під організаційно-економічним механізмом забезпечення фінансової безпеки підприємства нами пропонується розуміти, сукупність методів і засобів, здатних впливати на збалансованість фінансових інтересів взаємодіючих різних суб'єктів, що

володіють різними фінансовими інтересами.

Якщо не розглядати фінансові інтереси суб'єктів, що взаємодіють, то це може призвести до того, що в практичних умовах роботи підприємства не чітко визначається можливість досягнення його мети по відношенню до споживача продукції і партнерів по бізнесу, а задачі часто не гармонізуються між собою.

Мета організаційно-економічного механізму – забезпечити стійку фінансову безпеку всіх взаємодіючих суб'єктів господарювання, удосконалити і підвищувати їх ефективність діяльності, прискорити темпи розвитку і підвищити ефективність НТП.

Основними задачами організаційно-економічного механізму є:

- встановлення, забезпечення, досягнення і підтримка наперед заданих величин параметрів фінансової безпеки щодо об'єкту діяльності;
- підвищення продуктивності суспільної праці і, перш за все, працівників розумової праці;
- отримання максимально можливого розміру прибутку;
- задоволення суспільного попиту у виробництві продуктів праці і послуг.

На рис. 1 представлено концептуальний підхід до формування структурно-логічної моделі механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Він включає в себе систему інтересів суб'єктів різних рівнів: макрорівня (держави), мезорівня (регіон, галузь), мікрорівня (підприємство).

Модель механізму забезпечення фінансової безпеки формує стан взаємозв'язаності, взаємовпливу і взаємодії єдиних і локальних механізмів на кожному рівні управління в цілому.

Проект системного комплексного підходу до побудови і функціонування кожного з названих елементів організаційно-економічного механізму включає сукупність фінансових інтересів суб'єктів, формуючих усередині кожного рівня. Зрештою проводиться оцінка, аналіз і розробка заходів щодо подальшої збалансованості фінансових інтересів.

Дія механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства покликана організаційно оформити взаємодії підприємства з суб'єктами зовнішнього середовища.

Механізм забезпечення фінансової безпеки повинен ґрунтуватися на взаємодії підприємства з протилежними фінансовими інтересами суб'єктів зовнішнього середовища (рис. 2). Володіючи деякими обмеженими ресурсами, підприємства ставлять перед собою цілі, які намагаються реалізувати в процесі взаємодії одне з одним. У результаті цієї взаємодії ресурси переміщуються від суб'єкта до суб'єкта, і процеси повторюються на новій ресурсній базі.

Рис. 1. Концептуальний підхід до формування структурно-логічної моделі механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства

Побудова організаційно-економічного механізму, що дозволяє ефективно впливати на підприємство, повинна складатися з таких дій :

1. Визначення генеральних цілей розвитку (соціальних, монетарних, технічних, екологічних).
2. Визначення кола проблемних позицій, що стримують розвиток фінансової системи відповідно до сформульованих цілей і тенденцій їх зміни.
3. Визначення кола суб'єктів, фінансові інтереси яких безпосередньо пов'язані з виявленими проблемами.
4. Визначення величини наявної влади за умови взаємодії двох суб'єктів з метою виявлення можливих відхилень від рівноважного положення фінансової системи.
5. Визначення параметрів фінансової системи стимулювання, що забезпечує стабільне наповнення місцевого бюджету.

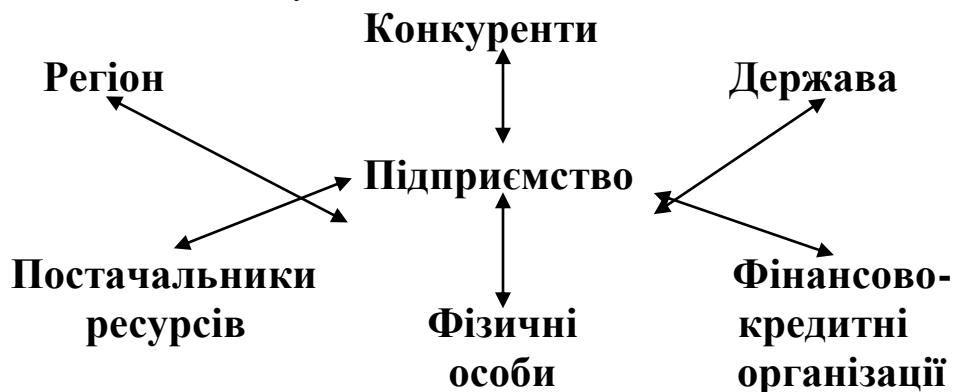

Рис. 2. Взаємодія підприємства з протилежними фінансовими інтересами суб'єктів зовнішнього середовища

Розглянемо процес побудови механізму забезпечення фінансової безпеки на основі вище запропонованого порядку дій.

1. Визначення генеральних цілей розвитку (соціальних, монетарних, технічних, екологічних). Для свідомого регулювання фінансових процесів відтворення необхідне знання пропорцій розвитку та системи фінансових показників, що відбивають зміну цих пропорцій.

Одна з макроекономічних моделей фінансового зростання (модель Харрода-Домара) пов'язує економічне зростання з такими поняттями як інвестиції та капіталовіддача у вигляді [4]:

$$\Delta Y = I \cdot \sigma, \quad (1)$$

де ΔY – зміна доходу системи;

I – величина інвестицій;

σ – капіталовіддача.

Інша модель (модель Солоу) пов'язує такі показники як продуктивність праці (q_{tr}), капіталоозброєність (f_t) та норма заміщення праці капіталом (α_t) [4]:

$$q_{tr} = f_t \cdot \alpha_t \quad (2)$$

Ці дві моделі у взаємозв'язку фіксують основні пропорції, що забезпечують стійке економічне зростання при одночасному досягненні повної зайнятості й цілковитому використанні встановлених виробничих потужностей. Зауважимо, що і те, і інше входить до кола основних інтересів регіональних адміністрацій. Якщо їх об'єднати, то одержимо такі індикатори регіонального розвитку:

- зміна доходів суб'єктів фінансової системи;
- величина інвестицій;
- капіталовіддача;
- продуктивність праці;
- капіталоозброєність;
- норма заміщення праці капіталом;
- зростання зайнятості населення.

2. Визначення кола проблемних позицій, що стримують розвиток фінансової системи відповідно до сформульованих цілей і тенденцій їх зміни. Головним нашим завданням є регулювання бюджетної політики на місцевому рівні, тому звернемо увагу на структуру доходів міського бюджету (табл. 1).

Таблиця 1

Структура доходів місцевого бюджету Херсонської області на 1 березня 2015 року

Найменування показника	Млн.грн.	У % до загальної суми
Доходи – всього (з урахуванням загального та спеціального фондів)	259,5	100,0
Податкові надходження – всього	77,0	29,7
з них:		
податок на прибуток підприємств;	0,7	0,3
податок з доходів фізичних осіб;	55,9	21,5
податок на власність;	2,9	1,1
збори за спеціальне використання природних ресурсів;	7,5	2,9
внутрішні податки на товари та послуги	3,3	1,3
Неподаткові надходження	13,3	5,1
Інші надходження	12,6	4,9
Від органів державного управління (за взаємними розрахунками з державним бюджетом, дотації, субвенції)	152,5	58,8

Дані таблиці свідчать про те, що доходи міського бюджету формуються головним чином за рахунок податків фізичних осіб. Якщо врахувати, що в проекті нової редакції закону про місцеве самоврядування передбачається збільшити частку податків, які

залишаються в розпорядженні місцевих адміністрацій, то стає очевидною необхідність зростання доходів фізичних осіб, оскільки абсолютна величина податків на додану вартість і прибуток, зрештою, також залежить від доходів фізичних осіб.

3. Визначення кола суб'єктів, фінансові інтереси яких безпосередньо пов'язані з виявленими проблемами. Проблема зростання доходів фізичних осіб тією чи іншою мірою зачіпає фінансові інтереси всіх основних учасників відтворювального процесу, але ці інтереси суперечливі. Найзацікавленішою групою суб'єктів у цій ситуації є населення, оскільки для населення зростання доходів означає зростання рівня життя.

Для місцевої адміністрації зростання доходів означає зростання прибуткової частини бюджету, а отже, зростання можливостей для реалізації регіональних програм. Суб'єкти кредитно-грошової системи також зацікавлені в зростанні доходів, оскільки для них воно пов'язано із зростанням маси кредитних ресурсів. Однак є група суб'єктів, для яких зростання доходів фізичних осіб означає зростання витрат, що суперечить їх інтересам, це підприємці. Отже, підприємців необхідно зацікавити, тобто створити таку систему стимулювання, при якій їм було б вигідно збільшувати заробітну плату при одночасному збільшенні зайнятості.

Підприємці ухвалюють рішення про збільшення зайнятості та зростання заробітної плати, здійснюючи розрахунки за формулою [4]:

$$ME = MR \cdot MPL, \quad (3)$$

де ME – граничні витрати на одного зайнятого;

MR – граничний дохід від реалізації власної продукції;

MPL – гранична продуктивність чинника (робочої сили).

За таких обставин, тобто при залученні додаткової робочої сили в умовах повної зайнятості, доводиться підвищувати заробітну плату всім працівникам підприємства, що істотно збільшує власні витрати. Одночасно діє і закон спадної продуктивності чинника, який пояснює відносне зниження продуктивності кожної подальшої одиниці чинника виробництва і при якому додаткова продукція, випущена додатковими працівниками, повинна продаватися дешевше, відповідно до закону попиту. За таких умов тільки гарантоване зростання прибутковості бізнесу може змусити підприємців збільшувати зайнятість і зарплату на своїх підприємствах. Отже, місцева адміністрація повинна створити умови для гарантованого зростання ефективності підприємницької діяльності.

4. Визначення величини наявної влади за умови взаємодії двох суб'єктів з метою виявлення можливих відхилень від рівноважного положення фінансової системи. Ринковою владою володіють тільки ті суб'єкти, яких можна віднести до монополістів. У даній ситуації до таких суб'єктів можна віднести регіональну адміністрацію. Для регулювання відтворювальних процесів в регіоні у місцевої влади є цілий набір інструментів адміністративного та економічного характеру. Необхідно відзначити, що адміністративні методи управління в ринковій економіці вільно конвертуються в економічні результати і тому сприймаються підприємцями як методи фінансової дії. З цієї причини зробимо акцент на методах фінансового регулювання процесів регіонального розвитку. Основна ж частина підприємців ринковою владою не володіє, оскільки працює на ринках, які відносяться до ринку досконалої конкуренції.

Наведені вище міркування свідчать, що реальною ринковою владою володіють тільки органи місцевого самоврядування і лише стосовно суб'єктів, діючих на ринку досконалої конкуренції.

За аналогією з коефіцієнтом монопольної влади ми пропонуємо і коефіцієнт регіональної влади, який матиме вигляд:

$$k = \frac{\Delta In \cdot St}{In \cdot \Delta St}, \quad (4)$$

де: St і ΔSt – величина, прийнята регіональною адміністрацією як стимул, і її зміна;

In і ΔIn – параметр, прийнятий як індикатор розвитку, і його зміна.

По відношенню до монополістів рівень влади місцевої адміністрації дуже низький, тому для регулювання їх поведінки необхідне втручання держави.

5. Визначення параметрів фінансової системи стимулювання, що забезпечує стабільне наповнення місцевого бюджету. У межах даної проблеми система стимулювання повинна забезпечити таку зміну бюджетоутворюючих показників, яка дала б стійке зростання прибуткової частини регіонального бюджету, тобто повинне стимулюватися зростання: обсягів виробництва, маси прибутку, сумарного фонду оплати праці тощо. На наш погляд, цим умовам відповідає система стимулювання, представлена в табл. 2, де під ΔP необхідно розуміти приріст середніх витрат виробництва, ΔTR – приріст валового доходу, ΔMC – приріст граничних витрат, ΔQ – приріст обсягу виробництва.

Таблиця 2

Структура системи стимулювання зростання регіональних доходів

Показник стимулювання	Умова застосування	Структура стимулу та його результативність	Зміна бюджету
Ціна	Для підприємств, у яких коефіцієнт еластичності $E_{mc/p} \Rightarrow 0$	$\Delta MC = \Delta P * E_{mc/p}$; $\Delta Q = \alpha + \beta * \Delta MC$; $\Delta TR = \Delta Q * (P_0 + \Delta P)$ $\Delta W = \Delta TR * k_W$; $\Delta PR = \Delta TR * r$	$\Delta B_{TR} = \Delta TR * t_R$ $\Delta B_W = \Delta W * t_W$ $\Delta B_{PR} = \Delta PR * t_{PR}$
Обсяг виробництва	Для підприємств, у яких $Q_F \leq Q_{op}$	$\Delta TR = \Delta Q * (P_0 + \Delta P)$ $\Delta W = \Delta TR * k_W$; $\Delta PR = \Delta TR * r$	$\Delta B_{TR} = \Delta TR * t_R$ $\Delta B_W = \Delta W * t_W$ $\Delta B_{PR} = \Delta PR * t_{PR}$
Зниження витрат з оформлення, оренди тощо	Для підприємств, у яких коефіцієнт еластичності $E_{mc/Q} \Rightarrow 0$	$\Delta TR = \Delta Q * (P_0 + \Delta P)$ $\Delta W = \Delta TR * k_W$; $\Delta PR = \Delta TR * r$	$\Delta B_{TR} = \Delta TR * t_R$ $\Delta B_W = \Delta W * t_W$ $\Delta B_{PR} = \Delta PR * t_{PR}$
Зниження розмірів місцевих податків і зборів	Для підприємств, у яких коефіцієнт еластичності $E_{mc/Q} \Rightarrow 0$	$\Delta T = \Delta Q$ $\Delta TR = \Delta Q * (P_0 + \Delta P)$ $\Delta W = \Delta TR * k_W$; $\Delta PR = \Delta TR * r$	$\Delta B_{TR} = \Delta TR * t_R$ $\Delta B_W = \Delta W * t_W$ $\Delta B_{PR} = \Delta PR * t_{PR}$

Крім того, ще слід додати, що описаний вище організаційно-економічний механізм забезпечення фінансової безпеки потребує визначення заходів із забезпечення фінансової безпеки підприємства. Ці заходи можуть формуватися як альтернативні варіанти для різних рівнів складових фінансової безпеки підприємства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, розглянутий у роботі концептуальний підхід до формування структурно-логічної моделі механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства є важливою умовою створення безпечного розвитку підприємства в Україні. Разом з тим залишаються неповністю визначеними питання розробки адекватного організаційно-економічного механізму забезпечення економічної безпеки, без якого неможливо досягти виходу з кризи, стабілізувати економічне становище українських підприємств. Вони можуть бути предметом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Ильин А.И. Управление предприятием / Под общ. ред. М.И. Плотницкого, А.С. Головачева – Мн. : Высш. шк., 1997. – 275 с.

2. Бескид Й.М. Питання створення нового механізму господарювання в системі вищої школи // Фінанси України, №1, 1997. – С.27-31.
3. Лысенко Ю., Егоров П. Организационно-экономический механизм управления предприятием // Экономика Украины, №1, 1997. – С.86-87.
4. Руденко Л.Г. Сталий розвиток: пошуки моделей сталого розвитку України // Український географічний журнал. – 1998. - №1.-С. 9-14.
5. Ареф'єва О.В. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки / Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. //Актуальні проблеми економіки. – No1((91)). – 2009. – С. 98-103.
6. Данильчук І. В. Сутність фінансового стану підприємства та пошук управлінських рішень щодо забезпечення його ефективності / І. В. Данильчук // Економічний вісник університету: Збірник наукових праць. – 2011. – No 17/2.
7. Павленко О.І. Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства / О.І. Павленко// Бізнес - навігатор. Науково-виробничий журнал. – 2010. – No 2 (19). – С.72–78.

NAHORNA Inna Ivanivna,

PhD (Economics), Associate Professor, Department security companies
European University, Kyiv

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC BASIS FORMATION MECHANISM OF PROVIDING FINANCIAL SECURITY ENTERPRISE

***Abstract.** The article deals with the organizational and economic basis of the formation mechanism of providing financial security. The author proposes to consider the model of organizational-economic mechanism as a set of methods that can affect the balance of interests of different interacting entities with different interests.*

***Keywords:** organizational and economic mechanism, financial security, business interests, balances of interests, economic interests.*

*Одержано редакцією: 12.01.2015
Прийнято до публікації: 18.01.2015*

УДК 338.4

ПУШКАР Олександр Іванович,
доктор економічних наук, професор,
Харківський національний економічний
університет імені С.Кузнеця;
НАЗАРОВА Світлана Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний економічний
університет імені С.Кузнеця

КЛАСИФІКАЦІЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ВИДАВНИЦТВ ЯК НОВОЇ ФОРМИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ

У даному дослідженні проведено аналіз інформаційної діяльності значної кількості мультимедійних видавництв, на основі якого виділено такі ознаки групування всієї сукупності мультимедійних видавництв як відносна незалежність ведення бізнесу, складність та ширина асортименту мультимедійних продуктів і сервісів, що виробляються мультимедійними видавництвами. Групування мультимедійних видавництв за значеннями вказаних ознак дозволило визначити особливості інформаційної діяльності та ведення бізнесу представниками кожної з груп. Наведені приклади практичної діяльності мультимедійних видавництв, що входять до виділених груп дозволили виділити сильні та слабкі сторони, а також перспективи розвитку таких форм ведення бізнесу.